

KELETEN KÉL A NAP

ÉDESAPÁM: FINTA ISTVÁN
második verseskötete

A KÖTETET SZERKESZTETTE
LEÁNYA:
Finta Katalin

*Borítókép címe: Séta a Magas-Tátrában, a Csorba-tó felé.
Fotózta: Buday Katica*

KELETEN KEL A NAP

Verseskötet

Írta:

Finta István,

1960-1970-es években, Balatonkenese-Üdülőtelepen,
korabeli kis írógépén.

Mostanában találtam rá, eredeti gépirásból
írtam át a számítógépembe.

A borítót és a regényt kiadásra szerkesztette leánya:

Finta Kata

2018. február 12-től március 20-ig

AZ ÉN KERTEM

{Írta: Finta István}

oh, be szép is a tavaszi tájban
a virág, a világ!
Kiskertemben nyílik már a
hóvirág, gyöngyvirág.
Amott tarka, itt örökzöld
lett a föld;
nefelejcs-sor kék ibolya,
törpe magas, rózsasorba
mind pompázó,
csillogón szép köntöst ölt.
Sorba nyit a kakastaréj,
viola és tátika;
szekfű-sorom már maga is
micsoda nagy csoda;
tenger pipacs, körülötte
kék tenger
búzavirág táblák között,
a zöld pázsit fölött
csak telt szívvel járhat-
kelhet az ember.
szobám is szép,
csak úgy vonzza
mint egy kert
az embert;
Nem ismer az őszi deret
novembert, decembert.
Ablakomban szintén kert van,
sok virág;
köztük nyíló piros Rózsasor;
nyakamba hull első szóra...
Irigyli is ezt éntőlem
a világ.

Mert virág volt, ma is virág
az asszony, szépasszony;
ma is virul, pedig rég' volt
kisasszony, menyasszony.

A hazámban mindig
virít a világ;
ha ápolom, ára hála; fütyülök
a nagyvilágra,
mert én érzem,
csak én érzem
illatát.

ANYÁK NAPJÁRA

{Írta: Finta István}

Tavasza van, május
kikelet,
gyorsabban vernek
a szivek.

Ilyenkor legtöbb
az érzélem,
a legszebb évszak
ez nekem.

Ilyenkor érzem
igazán:
Mint te adtál nekem
jó anyám.

Neked köszönöm,
hogy életem,
hogy vagyok, élek,
létezem.

Könnyűvé teszed
a valót,
megszerzel minden
földi jót.
Két áldott jó kezed
jó anyám,
a föld kincseit szórja rám.

Hiányom nincsen
így soha,
lakás, élelem
jó ruha,
te gondod csak,
ontod nekem;
könnyűvé teszed
életem.

Se mindennél
értékesebb,
mit rám áraszt a
hő szived,
a végtelen nagy
szeretet,
mit megszolgálni
nem lehet.
hogyan fizessen
gyermeked?
Mit adhat érte
teneked?
Mily kincset rakjak
én eléd?
Hála, köszönet
nem elég.

Szivedből lett
az én szívem,
abban csordultig
érzelem;

Irántad érzett
szeretet:
Anyám! - Ezt adom
anyák napjára
Neked!

Halvány sárga-rózsa, ha tudnál beszélni...

****_****

ELKÁRHOZOM

{Írta: Finta István}

A szemed zöld
akár a tenger,
Mélyre nem lát,
csak sejt az ember;
nem távozhatok el tőled soha,
amíg rám esik annak sugara.
Tudom, hogy csak vést
bajt hozhat nekem,
arra építem mégis
az életem.
Ajkad bíbora éget,
mint a tűz,
valami mégis
mindig odaűz;

megmozdul bennem
minden kis ideg;
nézésed sohasem hideg.
Mint pille a lánghoz
sietek oda:
az ilyen véstől
nem féltem soha!
Lángoló sátor övezi fejed;
suttognak, óvnak
mind az emberek;
rőt fény, - azt mondják
pokolba vezet:
együtt elmúlni,
az is élvezet,
legalább elég teveled.

ÉDESANYÁNK

{ Írta: Finta István }

Nehéz elmondani,
amit most érzek,
elakad a szavam,
ha szemedbe nézek.
Tele szívem, lelkem,
sok a gondolatom;
úgy talán könnyebb lesz;
e rövid írásba foglalom.
Beszéljen helyettem
eme rövidke levél,
köszönje meg azt,
hogy mindig szerettedél.
Hogy pici korunktól
gondunkat viselted,
csak értünk aggódott
mindig szived, lelked.

Védteél minden bajtól.
A széltől is óvtál;
 hogy sohasem bíró,
 mindig anya voltál.
Ma az anyák napján
 újra arra kérünk;
 élj, és maradj velünk
 mindig, míg élünk!
Oszd' meg bánatunk,
 Örülj, ha nevetünk;
 szeress te is minket,
 mint mi is szeretünk.
Bennünk, gyermekidben
 valósuljon álmod:
 Élj az örömünkre
 Ezen a szép napon
 azt kívánja fiad,
 azt kívánja lányod.

_

EGYEDÜL VAGYOK

{ Írta: Finta István }

Zene, dáridók,
 víg kompániák
között élten én eddig
 egy életemen át.
Szerettek mindig kicsinyek, nagyok
 léha asszonyok.
Naponta újabb, s újabb alkalom.
 kinyílt rózsató,
 letört liliom,
mások kertjéből szakított virág,
 idegen portán tépett
 ifjú ág;
Tömeg övezett miként nagycsalád,
 - fenékgig ittam az élet borát. -

Körülrajongtak bukott angyalok;
ragyogott az ég, Nap, Hold, Csillagok;
nem mondta senki: csábképek azok,
tömeg közepén
egyedül vagyok.
Mióta láttam termeted,
rám veted néha
a tekinteted;
ajkad bíbora
csókHzáport ígér,
ha rovom az utcát
nem tudom, miért?
Tükrömben látom csábos ajkad;
megáll a munkám,
sehogy se halad;
megelevenül a betűk sora,
álmomban borít hajad sáтора;
égek, elfogyok,
már alig eszem,
telve veled a szívem - eszem.
Azóta tudom, vannak angyalok;
érted tömeget,
mindent otthagytok,
újra felragyog
a Nap, Hold, csillagok:
Kettesben veled nem érzem
soha azt,
hogy egyedül vagyok.¹

¹ Fényképet az Internetről kölcsönöztem

FELJÖTT A NAPUNK

{ Írta Finta István }

A zsarnoknak befellegzett
feljött a napunk;
szétszaggattuk a láncokat.
Szabadok vagyunk!
Romból támad az új élet,
épít a magyar;
munkás, paraszt, értelmiség
ma egyet akar.
Szent KÖZÖSSÉG - ez a jelszó
nincsen szolga ma;
nem, mint régen, mindenkié
ez a szép haza.
Ha feszítik előbb-utóbb
elszakad a húr:
nem ruháról ismerjük meg,
hogyan ki ma az úr.
Csak a munka ma az érték:
becsüld hát nagyon!
Csak szorgalom teremt jövőt,
nem a kincs, vagyon.
Ma békében élhet a nép
honvéd védi őt,
biztosítja az otthonát,
házát, a jövőt.
Igaz bajtárs; véstől-bajtól
meg nem riad az;
tovapucolt sorainkból,
eltűnt már a gaz.
Összefogás teremtette
ő oltalmat ad;
kéz a kézben vele halad
a hős magyar had.
Biztosíték, hogy a népünk
rab nem lesz soha:

Összefogva győzhetetlen
a világ ura.
Egész földre kiterjesztve
az lesz nagyon szép;
szabadságban - közösségben
együtt él a nép!

_

GYŐZELEM

{ Írta: Finta István }

Ki nyert meg több csatát?

Erről folyt ma vita;
a történetekben esne ám
a hiba;
unokáim bánnák,
a szememre hánynák,
ha nem úgy, mint történt,
ők másként tanulnák.

Ha a történelem
gyöngy-arany betűkkel
nem úgy vésné azt fel,
ahogy én ismerem,
és most közzé teszem.
Én szemtanú voltam;
sokat gyalogoltam,
de nem maradtam holtan
ott a csataterén.

Érthető az ugy-e,
hogy most számon kérem?
Az igazi hőstett az, amit
én tettem;
megesett, hogy sokszor
napokig nem ettem,
de kitüntetésekkel
elhalmozott lettem.

Hogy esett az velem,
sorolom,
elmondom,
hogy mit és hogy tettem;
mi az én hőstettem!

Nem mondom, nyertek ők
szép és nagy csatákat,
nem is egyet, százat,
győztek, óh, de többször
fordítottak hátat;
taroltak, irtottak
erdőt, mezőt, fákat;
városok eltűntek,
falvakat égettek,
és ezek a tettek
nekik
hírnevet szereztek.
Hírük messze szállott
ország-világ látta,
siratta,
bámulta, csodálta,
hogy hullahegyeket
halmoztak egymásra.
Pusztult minden érték,
mint vérengző tigris
egymást összetépték;
egymásra rárontva,
a vérüket ontva
tengertől tengerig
kiterjedő frontra.
De az én tettemről
hallgat a krónika,
pedig nem segített engem
a technika.

Tudtam én azt régen,
nincsen segítségem,
- hacsak nem az Égben? -
Ők gépekkel jöttek
szárazon
és légben.
Engem csak bakancsom
röpített előre;
nem néztem a sárra,
nem néztem a kőre,
fáradtan roskadtam esténként
a földre;
de kitartva törtem
mindig csak előre.
Az olimpikon sok éremhez
jutna,
aki egyvégtében
ilyen utat futna;
képét mutogatnák mind
a világlapok;
én a diadalért
még-érmet-sem-kapok!

Büchwetskonzentrirung...
- nem mondom, ez szép szó,
no, jó, -
a sportnál azt mondják:
távolsági futó;
itt átcsoportosítás,
hivatalos neve
de ezt kihasználja,
akinek van esze.
Én eszemmel éltem,
még csak nem is féltem

attól, hogy elérnek,
jöttem,
fittyet hánytam esőnek és szélnek;
hegyeken, völgyeken
szélsebesen futva,
folyókon át nézve
a Dontól Bécs alá
szaladtam egy szuszra.
Róttam nap-nap után
kilométereket;
a gyalog legyőzte sorra
a gépeket.

Azzal nem sokat nyert,
hogy nyomban maradt;
igaz, közben szerzett
zsákmányt, országokat,
- Fel kell építeni
neki
újra majd azokat. -
Épen maradt testem
fogságba se estem,
még hátra sem lestem.
Mikor már azt hitte,
hogy markában vagyok,
akkor tévedett
igazán csak nagyot;
segítségül hívtam Dunán egy
ladikot.

Egymagam áttörtem az óriás frontot;
a sereg bőszülten
messze napnyugatra
engemet keresve
mindig tovább rontott.

Ringó hullám hátán
nyugatról keletre,
- már nem is sietve, -
új reményre lelve
rábízta a többit
a folyam vizére.

Eveznem nem kellett
- nem szükséges az ott -
a víz szépen hozott
ringatva, mint bölcsőt
a halászladikot
szép tavaszi este
elértem tanyámra,
a szép Budapestre.

Zárjuk le a vitát!
- végére kell jutni! -
Ők nyertek sok csatát,
de én tudtam futni!²

² Fényképet az Internetről kölcsönöztem.

KELETEN KEL A NAP

{Írta: Finta István}

Mindig keleten pirkad a hajnal
mindig keleten süttött fel a Nap;
kelet árasztott minden sugarat.

Mindig ott indult minden történelem,
s keltek világrengető viharok;
napkelet adta mindig az eszmét,
s ott születtek mindig a nagyok.

Ugyanez történt most is ott újra,
mert megszületett ott a legnagyobb,
az embermilliók vezérsillaga,
akinek fénye mindent beragyog.

Keleten pirkadt újra a hajnal;
új eszmét hint szét, akár a sugár;

Mindenütt ott van, ahol lánc csörög;
az elnyomottra mindig rátalál.

Egyszerű férfi, egy a sok közül
éveit nézve megöregedett,
de ő, mint ifjú áll és örködik
népek, országok, és béke felett.

Örök ifjává teszi az eszme,
amelyet hirdet és az akarat;
örök igazság minden mondata;

nem pusztába szórt, nem üres szavak.

Az életcélja: egy mindenkiért!

Benne bízhat minden elnyomott;
kizsákmányoltak megváltója ő:
oltárt egyedül a munkának hagyott.

Szétolvad a lánc, ahová tekint,
emberek lesznek a régi nagyok.

Hogyha egyet int - lesznek új csodák,
kietlen tájon új élővilág.

Kincseket terem a sivár homok,
viruló föld lesz mind a pusztaság.

Hatalmas folyók útját szabja meg,
északról délre fordulnak azok.
Sápadtan nézik, félnek a gazok.
Csak egy pár betű egyszerű neve,
mikét az eszme, miként hirdetett.
Vésd a szivedbe az egyszerű szót,
csodáld a legszebb igaz életet!
A kortársa vagy, láttad tetteit,
érezted mindig segítő kezét;
mikor ringatod fiad, unokád:
tanítsd először LENIN³ nevét!

.*-.*-.*.

LEVELET ÍRT JUTKA

{Írta: Finta István}

Levelet írt Jutka
fel a Mennyországba,
régén fő a feje,
ceruzáját rágja,
hogy mit kérhetne
erre a nagy napra?
Ne csak óhaj legyen,
hanem meg is kapja,
Ákombákomjait
lassan sorba hozza,
talán a szent postás
pontosan elhozza?
a nagy alvóbabát
szép paplanos ágyban
bízhat is benne;
remény van a vágyban.
Mert nehéz munkáját
anyja szeme nézi;

³ vagy: ISTEN szent nevét. (Ugyanis jó apám másoknak - kérésre is írt verseket.)

a postás szerepét
a szeretet végzi;
egészen bizonyos,
feljut, fel az égbe,
hogy Téalapó előtt
mi mehetett végbe,
ember nem tudhatja,
de karácsonyeste
Jutka az ablakot
nemhiába leste,
a sok játék között
ott volt szive vágya,
a nagy alvóbaba
a paplanos ágyban.

A bezárt ablakon
hogy juthatott oda?
A kisgyermek esze
nem kutatja soha.
Elég, ha azt tudja,
a Téalapó hozta,
elég, ha örömét
láthatja az anyja.

Gyermeke szemében
nagy örömet látott,
meg tudná ölelni
az egész világot!⁴

⁴ Angolszász Mikulás: Father, az internetről kölcsönöztem.

A LEGSZEBB AJÁNDÉK

{ Írta: Finta István }

Csikorgó téli hó
jégvirágos ablak,
csilingelő szánkó
indul el a fagynak.
Bejár minden földet,
várost, apró tanyát,
és felkeres idelent
minden édesanyát.
Ajándékra várnak
körül minden házban;
ajándék rejlik a
szánkó derekában.
Kimeríthetetlen
igaz kincsesbánya;
osztják, de nem fogy el
soha rakománya.
Gazdagnak, szegénynek
egyaránt jut abból;
gonosz is megjavul
egy-időre attól.
Egyaránt vágyik rá
a felnőtt, a gyermek;
sivárak nélküle
a főúri termék.
Az egyszerű konyhó
ragyog, hogyha ott van;
mosolyt előcsalni
semmi sem tud jobban.
Kinek nincs belőle,
bánatos az nagyon;
nem pótolja semmi
se kincs, se vagyon.

Hogyha elvesztette
csak teng-leng az ember,
hiányzik az öröm,
de a bánat tenger.
Könnyeket törül le
örömkönnyet fakaszt;
a fájó szivekre
gyógyító írt tapaszt,
és ízletessé teszi
a száraz kenyeret;
elúzi a poklot,
megnyitja az eget.
Boldogság kíséri,
nyugalom jár vele,
karácsony estéjén
ezért várunk erre.
Ezen az egy estén
betölt minden szívet
a legszebb ajándék,
az igaz szeretet.
Csilingelő szánkó
hozza minden házba;
senkit nem kerül el
így karácsonytájba.
Jeget-fagyot olvaszt,
megtelnek a szivek:
és egy nap boldogok
Földön az emberek.

LEVÉL

{ Írta Finta István }

Édes!

Mikor e pár sor hozzád odajut,
hazánkba újra szabad lesz az út.

Nincs már ellenség, felkelt a napunk;
befejeződik a vándorutunk.
Szedd össze tehát azt a kis batyut!
Ne sokat hozz! Fárasztó lesz az út.
Gyalog megyünk csak, nincs vasút, kocsi,
de hazatérni mégis isteni.
Hatan jöttünk el, kettő tér haza,
- gyermekeinknek itt az otthona;
őket már köti valami ide;
nem keserű itt mindennek íze.
Máshol maradni nem tudnék soha;
visszahív a hely, emlék köt oda.
Készülj! - Indulunk már hajnal előtt;
otthon a multból építünk jövőt.
Meglép, ami vár, fájni fog szived,
mikor tanyánkat sehol sem leled;
csak csonka kémény, beomlott falak...
Ne búsulj, Édes! - A hely megmarad.
Amíg van erő, s él az akarat,
újra megnőnek a régi falak;
téglát téglára halmoz a kezem;
könnyű munka lesz, - ott leszel velem.
Bájos fészek lesz az új tanya;
ifjú öregek fészke, otthona.
Piros a tető, hófehér a fal,
a gyümölcsfák árnya mindent betakar.
A rendet belül magad alkotod;
együtt készíjtjük az új bútorod;
faragott tükör, rózsafa az ágy...
Siess hát, Édes! úgy húz már a vágy.
Máshol tanyázni nem tudnék soha:
- Ne késs! - Siessünk! - Repüljünk oda!

A MIÉNK

{ Írta: Finta István }

Apám mesélte, később tanultam,
hogy hazánk gyöngye a szép Balaton.

A magyar tenger hullámnzó vize
képzeletemet izgatta nagyon.
Csónak, vitorlás, füstölgő hajó
vonzott magához; - úgy vágyom oda, -
villák erei, üdülő sereg,
csodás tündéerkert; - nem láttam soha. -
Dolgozóknak csak álmokép maradt,
de henyélhetett ott tunya here;
tőke volt az úr, csak a pénz fogán
jutott az ember valaha ide.
A magyar tenger ma is gyönyörű,
árnyas ligetek ölelik körül;
miként a multban, úgy ma is tömeg
víznek, napfénynek ugyanúgy örül.
Selymes a fővény, életet a napfény.
a fáradt testet üdíti a hab;
új erőt nyerve sietnek haza;
helyük foglalja egy újabb csapat.
Sátortáborok úttörő népe
jutalmul kapja azt a két hete;
gyárok, üzemek váltott csapata
él ott munkáshoz méltó életet.
Dolgozót ölel ma csak a hullám,
munkás evezhet ringó csónakon;
erős kar feszít fehér vitorlát
szél által borzolt tarajos habon.
Itt lakom én most lankás dombtetőn,
vágyam való lett, - ez már nem mese, -
tündér-kertünkbe a gyermekeim
pihenni gyakran lejönnek ide.
Dolgozót, munkást üdít ezután
Badacsony, Füred és Csopak bora:
a szép Balatont henye heréknek
vissza nem adjuk soha, de soha!

NEHÉZ FELADAT

{Írta: Finta István}

Palika áll a tábla mellett;
kezében kréta, gondja nagy.
Fiam! Szólt a tanár;
megmutathatod, ki vagy?
Kopog a kréta, gyűl a számsor,
működni kezd a gyermek agy.
Nem nehéz, könnyű a feladatod.
Számokkal azt bizonyíthatod,
hogyan a közösség nagy erő,
csak összefogással biztosítható
a jövő, ha minden összejön.
Háromszáz gazda, - ez a lényeg, -
ingót, ingatlant összead:
hogyan boldogul, és hogyan halad,
ha csak a háza, s háztáji marad?
Jobb lesz-e így? - Vagy csak úgy mehet,
hogyan arra ráfizet?
Közben vonul az erdő, mező, és a rét;
nincs örökösödés,
nem aprózhatja el, azt nem oszthatja szét!
Minden bevonul:
baromfi, tehén és a ló,
malac, ökör, tinó;
táblává dagad;
de a gond elmarad.
a faekét felváltja a gép,
szabaddá teszi a paraszt eszét, kezét.
Egy birtok lesz az egész határ,
robotos, cseléd, zsellér nincs ma már.
Az összetartás ma a hatalom.
A paraszt sokat dolgozott,
meggzúnt a robot,
és, amit jól művelt földje hozott,
munkaegységre osztja szét a nép,

hasznában leli örömét.
Nem kell, már dolgozzon vakulásig,
munkáját könnyíti a gép.
Megszűnt, nem lesz már henyélő, here;
minden az övé, mit összehoz keze.
Közös a munka, közös a haszon,
közös a birtok, állatok;
lényeg: csak a munka, munkaegység,
- jó dolgozónak van elég, -
a szorgalmasok mind gazdagok.
Neked azt kell bizonyítanod,
a sok apró, hogyha egybemegy:
háromszáz kisebb, mint az egy!
Fogas ez a kérdés, pedig tudja azt,
nincs igavonó robotos paraszt.
Azóta él ő csak gondtalanul,
dolgozik, fejlődik, tanul.
A vályog, a vert fal, ma már csak mese,
magának alkot a nép keze;
tágas, világos, cserepes a ház;
gond ma már sehol sem tanyáz.
Telt kamra, pince, jobb ruhák,
tudást szétosztó iskolák, bölcsődék, óvodák
jelzik mindenütt ezt a nagy csodát.⁵

A nagy ablakon betekint az ég,
este mécs helyett villanygőgő ég;

⁵ Megjegyzés a képhez: Ahol sok a gyerek, nagy a család,
ott sok étel és sütemény kell. {Az Internetről.}

mindenhová eljutott a fénye:
ma már minden nem csak remény.
Tanító Bácsi!
Kár ezen törni a fejet, - jött a felelet
hiszen ez másképpen nem is lehet!
Gondolta: (ha nem használ, nem is árt).
Előre megmondta, ígérte ezt: a PÁRT!⁶

.

ÖRÖK ÖRÖKSÉG

{Írta: Finta István}

Palkó megy az iskolába,
nagycsizmában van a lába,
nem azért szép a gyerek
fordulnak meg utána az emberek.
Nem nagy ember, csak hat éves,
edzett fickó és nem kényes.
Kerek arcát eltakarja fején ülő nagy kalap,
megbújhat ő az alatt.
Valószínű, örökölte, dédapjáról maradt.
Haszon is van, szél nem éri,
elhalmozza a kalap, oltalmazza a kalap.
A nadrágja bakaposztó, hátul azon van nagy folt,
kártyavető mondhatná meg,
hogy kezdetben milyen volt
a világlátott ruhadarab,
Apja hordta valaha, mint baka;
viselésnek rajta maradt a nyoma.
Legszebb darab a kabátja, az mindenütt változó.
Derékig ér a csizmája, mert az bizony nagy darab;
negyvennyolcban huszárcsizma volt a nagy harcok alatt.
Isaszegnél a csatában ott küzdött a dédapa;
abban vívott viadalt és aratott diadalt.

⁶ A PÁRT szó helyettesíthető: „AZ ÉDESAPÁD!” szóval.

Jó csizma az, még sokáig, tán száz évig is kitart.
Ebben járt már iskolába apa, fiú, unoka;
nem kopik el az soha; örökölte Palika.
Jó tágas az, - nincs hibája,
nem szűk az és nem szorít,
széltől, fagytól oltalmazza, védi Palkó izmait,
kár volna, ha szűkebb lenne, kapca bőven elfér benne.
Így tehát a jó meleg, s úgy lehet,
már messziről beugorhat, ha nagyon siet.
Szára tágas, - bár lábszára pipaszár,
- s mint az órainga abban ide-oda kalimpál,
minden holmi elfér abban, ott biztos helyet talál.
Van ott minden: tankönyv, irka, bugylibicska,
gumi csúzli, pitykegomb, palavessző és doromb,
golyó, szegek, vonalzó... és szerencsepatkó.
Ez a hely megfelel, onnan semmi nem veszhet el.
A vagyona vele jár, ott ő mindent megtalál;
Egy mozdulat, s a bő szárban ő is oltalmat talál.
Ha elesik, ÁLLJFELJANCSI módon újra talpra áll,
örökéletű, biztos alap, a nagy csizma, a tág kalap.
Valóban szép múltja volt; és a jövő?
Az is szép lesz.
Unokája, úgy, mint ő, hamarjába
beugrik a nagy csizmába,
s iskolába ő is abba jár!

Megjegyzés:

A kisfiú unokának azonban már nem elhordott régi csizmája lesz, a szülei újat vesznek számára. Ezt a csizmát az Internetről kölcsönöztem.

POR A HADAK ÚTJÁN

{ Írta Finta István }

Éj van, csend van, pihen már lenn
 élő és a holt;
 a magasban fenn az Égen
 ott ragyog a Hold.
 Szerteszéjjel itt is, ott is
 sok csillag ragyog;
 versenyeznek tündöklésben
 kicsinyek, nagyok.
Itt lenn csend van, de az Égben
 kél valami nesz,
 évezredes mély álmából
 Csaba ébredsz.
Mintha jelszót hallott volna,
 vagy csak tévedett?
 Pillantása végigsuhan
 Hargitánk felett.
Kelj fel fiam, Beke vitéz,
 nézd meg, mi lehet?
Mintha felhő borongana
 Székelyföld felett?
A jó vitéz lóra pattan,
 vágat a lova;
 légi úton, Hadak útján
 le is jut oda.
Szörnyű mit lát, nem ismer rá,
 nincs székely haza;
 lova fordul, csillagot szór
 a patkóvasa.
Sírva jelent: - Nagy jó Uram!
 Minden elveszett,
 Idegen faj uralkodik
 a népünk felett.
Völgyön, hegyen, sziklabércen
 sír, zokog a nép;
 magyarul szól, de ki tudja:
 meddig bírja még?

Óh, Nagyuram! Pattanj lóra!
Térj vissza oda!
Suhogtasd meg! Sújtson le az
„Istenostora!”
Nem szükséges, látom innen,
nem oly nagy a baj;
nem feledi ősi nyelvét
hamar a magyar,
sok mindent élt ott már meg,
érte sok vihar;
védte, óvta, oltalmazta
a szív és a kar.
Moldva földjén másfél ezred
telt azóta már;
Szeret földjén, csángók ajkán
magyar nóta száll.
Nem kell értük hadba szállnunk,
talpra áll e faj.
Harcosaim pihenjenek,
nem oly nagy a baj!
Angyalgyárat nem ismernek,
szülnek az anyák;
nem szednek még mindenféle
gyilkos pirulát.
Szapora faj a mi népünk,
számuk egyre nő,
ne féltsd te azt, nem pusztul el:
övé a jövő.
Mind szorgalmas, ezmester,
mind mindenhez ért;
önerőből állt talpra,
segélyt sosem kért.
Földje többet, jobbat terem;
a kalmár, hogy ha kell;
Látod, most is mindenfelé
alkalmazást nyer.
Övé a gyár, s lenn a bánya,
a munka és az ész;

hogyha kitart, mindent legyőz,
elmúlik a vész.
Évtizedek, évszázadok
múlhatnak így el;
de az biztos, a övék volt, s lesz
örökre a hely.
Nyugton lehetsz! Segély nem kell!
talpra állnak ők;
úgy, mint eddig, biztosítják
a székely jövőt.
Ugyan néha felhallatszik
onnan a sóhaj.
Száz év múlva felébredhetsz,
ha komoly a baj!
Éj van, csend van, pihen ott lenn
élő és holt;
A magasban úgy, mint régen,
ott ragyog a Hold,
szerteszéjjel, itt is, ott is
sok csillag ragyog:
Hargitánknál majd születnek
újra csillagok!

Kolozsváron Mátyás király szobra:

* * * _ * * *

SZEMINÁRIUMI JEGYZETEK

{Finta István emlékeiből}

BEVEZETÉS

Fiatal a tanár öregek a gyerekek; vár az ismeret,
tanulni lehet; új tudással teletömni az öreg fejet.
Úgy gondolta azt a PÁRT, ÉLCSAPATÁNAK, jöttem is legott.

Nagy bizalom ez a tette; MEGTISZTELTETÉS,

Hasonszórú meghívottak száma nem kevés;

diákélet úgy, mint régen, ma is oly mesés

SZEMINÁRIUM kezdődik, van könyv, BROSSURA;

előadónk komoly elem, a helyzet ura.

Ha kezdődik a tanóra, hallgatni kell a jó szóra!

De azt elárulom, hogy csinos lány,

a szomszédom; Hihető, ha ezt mondom,

hogy máshol jár az eszem, mikor fogja a kezem.

Csak fél-füllel hallom néha, hogy mit mond a tanár?

Csodálkozom, nem rossz helyzet folytatásra vár.

I.

Szabadságot jelent nekem ez az iskola, noha,

abban részem nem lehetett. nem is volt soha.

Nóm cigányka, és fekete; szőke a gyerek,

Oh, Egek! De nem töröm a fejemet, hogy ez hogy lehet?

Hogy keletkezett? Ő szabad nő, - kétségtelen,

felszabadult, tehát joga van, azt mondják sokan,

de ha gyanúm kifejezem, ő nekem rohan, békém oda van.

Unatkozik, otthon fáradt, csak hentereg,

- minden várhat - oh, de máshol olyan élénk,

ő nem félénk, férfiak közt ő nem félénk.

Titkos útját számon kértem, mert úgy véltem;

oh, de mert már szánom-bánom,

soha többé ez ilyesmit szemére nem hányom.

Viszont az mind számon tartja,

hogy kit ismerek, de jaj, ha merek:

ő el van nyomva, meg van csalva;

csak szid, s kesereg. Ilyenkor még ő a sértett;
jól tudja ő, mit miért tett. No, sebj,
itt is akad, jogával él, ma mind szabad,
szemrevaló lány, mind itt valahány, nem is egynéhány
Érthető, hogy mi alakul, nem lehet talány,
Minden kislány társat keres csak jogával él,
bízik és remél, - Következmény? - mese az csak,
ő attól nem fél. Jó alakú mind valahány tanuló leány;
érthető, hogy még én is társat keresek, gyáva nem leszek;
abban, hogy ez sikeres lesz, erősen hiszek,
azt nem nehéz kitalálni, hogy én mit teszek?
Itt egy szöke, ott egy barna; van eszem,
jól helyezkedem, vidámabb, jó lesz nekem.
Az bizonyos, lesz itt az életem.
Előadónk csak beszéljen!
Én jegyzetelek, mást nem tehetek!
Megtanultam, már jól tudom, erősen hiszem;
szabadulok valahára, négy hét alatt bizonyára
átalakul, megváltozik: VILÁGNÉZETEM.

II.

Beszélni kezd a tanárunk;
tárgy: a MUNKA ma. Figyeljünk oda,
azt, amit mond, véssük észbe,
lépjünk be a KÖZÖSSÉGBE !
Ki nem így tesz, az ostoba; ne feledjük el ezt soha!
Édes pofa a kis barnám,
oda nem figyel, - s bennem társra lel, -
odasúgom, hogy szeretem,
azonnal felel, sőt, meg is ölel,
ő rám pillant, visszanezék: ÖSSZEKÖTTETÉS;
szerelemből leckét venni az csak a mesés.
VERTIKÁLISAN tekintve édes tünemény;
simulása sokat mondó, tekintete vérforraló,
így lehet remény. HORIZONTÁLISAN nézve,
pont nekem való, Óh, de csuda jó!

tüzes láng a pillantása, nem is akad talán mása,
oly vérforraló; hozzáér a könyökömhöz:

Juj! De csuda jó! KONKRÉT dolog a kézfogás,
nem első eset, meglehet, a pad alatt elég gyakran
fogunk mi kezet; s összebújva vitatkozunk
ÉRTÉKE felett. MUNKAVERSENY,

MUNKA-NORMA, mindig más és más a forma;
KÖZÖS BIRTOK, KÖZÖS JAVAK.

Nem nézhetünk, nem marad, az IDŐ szalad.
Azt is tudjuk, mi a cél; akaratunk is acél.

III.

Minden napnak más a tárgya, MUNKÁSNAK az a vágya
a MUNKÁJA HASZNOS-E TÁRSADALMILAG

vagy alkalmilag? De az biztos,
nekünk kedves a négy hét alatt.

ÁRU, ÉRTÉK, PÉNZ és PROFIT, ÉRTÉKTÖBBLETEK;

mindent, feledek, mert a barna forró csókja

ARANYVALUTA, de így nem csoda,

ha nem figyelek. FINÁNCSTŐKE, HOLDING, KARTELL

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, minden egybevág;

közelebb jön, hozzám simul lesz EXTRA-PROFIT;

GYARMATÁRUT is kiutal egy icipicit.

INFLÁCIÓ, DEFLÁCIÓ,

ÉRTÉKZUHANÁS... amit sugdos, nem ugyanaz,

az egészen más; haja, szeme, piros ajka.

Egyaránt csodás ELLENTÉTEK ELLENTÉTE...

könnyen bukik ki átélte, - az komisz dolog...

ő csak mosolyog; azért vagyunk itt a padban

olyan boldogok. Mit érdekel a deres haj?

Nem számít a kor. Mit tegyek akkor?

Levetem azt, úgy, mint otthon a viselt ruhát

UGRÁSSZERŰ VÁLTOZÁSON esem rögtön át,

A GAZDASÁGTAN, POLITIKA, FILOZÓFIA

mind szép fogalom, de lefogadom,

hogy a barnát a szünetben összecsókolom.

Abban mi jól egyetértünk, hogy mindent
csak miértünk, alkotott a PÁRT;
megkapta a MUNKÁS, PARASZT
mind, amire várt.

IV.

Megtudtam azt nemsokára, valahára,
hogy a PÉNZ nem ÉRTÉK, csak egyszerű
CSEREESZKÖZ olyan ÉRTÉKMÉRTÉK.
Mikor a PÉNZ hever, akkor HOLTVAGYON,
de nem kincs; baj, ha sok van, baj, ha nincs,
nekem soha sincs. Nálam HIÁNY,
mit tegyek, és honnan vegyek?
Feladatomban csak a MUNKA. Ezt sok
ember már megunta, KIZSÁKMÁNYOLÓ legyek?
Mégis van egy KINCSEM, a MUNKAERŐM,
tanárom szerint szebb lesz a JÖVŐM.
De, ha ezt a KINCSET olcsón eladom, azt jól tudom,
csak tengődés lesz a részem, másé lesz a HASZON,
Ma az ÁRU csak az érték, amit alkotok,
DOLGOZÓ vagyok. Többre vár a TŐKE,
A NORMÁK nagyok. Én a munkámért keveset kapok.
Szeretem a MUNKÁT, van is AKARAT,
munkaidő alatt, ha sokat TERMELEK,
ő még többet arat. Hogyha sok az ÁRU,
nagyra nő a TŐKE, csak te is izzadsz érte.
Ő viszont henyélget, és elkölti nőkre.
Ha nő a TERMELÉS, meghízik a PROFIT,
rajtad ez se segít, ha lázadsz ellene, azonnal kirepít.
TŐKÉSÉ a HASZON a nagyobbik fele
nem szólhatsz te bele, a KÜLÖNBÖZET,
ha csak ő zsebeli be. Nagy az akarat, így sokat arat.
Mikor nő a haszon, ő NORMÁT emel;
Ha te szót emelsz, még nem is felel.
Nő a termelés, - no és? A raktár telve már,
eladásra vár, de nem penészedik; elindítja útra,
akkor is nő a haszna, jobb PIACRA jutva.

Mindig kövéredik, nő a PROFITRÁTA;
nem volt buta gyerek, aki kitalálta, magyarázatra vár;
ez a csodabogár, ha hallja, borsózik a DOLGOZÓ HÁTA.

V.

Mikor túl sok a PÉNZ, az már INFLÁCIÓ...
ha az ördög tudja, hogy az mire való?

Mikor hallja, elhűl a DOLGOZÓ vére,
Megmarad az ALAP, nem nőhet nagyra BÉRE;
Mert a fölét a TÖKÉS, ő meg a morzsát kapja.

Sőt, inkább örülhet, mert, ha GYÁRAT csukna,
koldusbotra jutna; Üres tarisznyával,
munkát keresni éhező családdal mehet vándorútra.

Néha megeshetik, hogy GYÁRAT alapít,
de a PROLETÁRON az nem sokat segít.

MUNKANÉLKÜLIEK egész hada várja változtatni sorsát,
bármilyen kis morzsát,

leszűkített NORMÁT, csak MUNKÁT találna.

Nem törődik vele, hogy alig a fele

amit a gaz GYÁROS eddig kifizetett;
a PROFIT nem apadt, inkább emelkedett.

BÉRE változatlan, alapbér marad, de az ÁRU ÁRA
a magasba szalad. Hogy ezt mire osztja,

szűkebb lesz a kosztja. Otthon sír a gyermek
mert annak kenyeret keskenyebbet szelhet.

Ha van EGY-AKARAT, mindig sikert arat;

HOGYHA A proletár sült-galambra vár,

úgy jövője nincs, másé mind a KINCS.

Egy a biztos Út, az ÖSSZEFOGÁS.

Eredménye csodás. Munkásé lesz ESZKÖZ, VÁLLALAT
és a GYÁR, feltisztul a láthatár; régen erre vár.

Az ÖSSZEFOGÁS perdöntő ERŐ, biztos a jövő!

VI.

VILÁGNÉZET, Ma az GYÁR, az a mai TÉTEL,
megemészjtjük azt valahogy, habár az nem étel.

Mai napság a világon sok az „ista,” „lista,”
most jöttem rá, hogy a párom MATERIALISTA.
a SZELLEM szokásosnál jóval alább marad;
ez érthető, mert az esze közönséges ANYAG.
Az, hogy ő oly ANYAGIAS, az én zsebem bánja;
ha kérését megtagadom, mit követel, meg nem adom,
még a régi bűnömet is a szememre hányja.
Új ruhát lát, megveszi azt, néha ötöt-hatot,
hogya meglát valami anyagot a kirakatban,
bundát, vagy kalapot; az nem számít, hogy ő ilyen
csak nem régen kapott, nincsen addig nyugodalmam,
nem hagy addig békét, nehéz nézni méreg nélkül
azt a durcás képét; fülem addig rágja
verejtékem eredményét, keresményét ő zsebre nem vágja.
Ellenkezni sem érdemes, mert a keze fürge, sebes,
ő nem soká várhat, röpít minden tárgyat.
Megtanulta, hogy a MOZGÁS ÁLLANDÓ és ÖRÖK,
de azt nem, hogy én a PÉNZÉRT mily sokat gürcölök.
Viharos házunk tája, messze híres az ő szája,
azt tapasztalom, hogy nincs NYUGALOM, már forgatom.
az eszemben hogy egyszer őt elhagyom, - vágyom erre
már nagyon. A családi békesség volt mindig szívem
vágya, de minden hiába, éjjel nincsen nyugodalmam,
mellettem az ágya. Egy világért meg nem sértem,
jól tudom, és meg is értem, felszabadult asszonyom jogát,
de a világ láthatott már gyakran oly csodát;
nem nehéz ma már elválni, helyére újat találni.
Miért töltsen rabigába az egész életem, ha megtehetem
valahára, nemsokára magam és a KÖZ javára alakítom,
átformálom VILÁGNÉZETEM.

VII.

MUNKAVERSENY a nap tárgya,
ez nem új dolog, már a apám kitalálta,
segéd nélkül, nem BRIGÁDBA, egymagába
Már ő akkor régen tudta, hogy a lány eladó.

Megvette tehát. Na, hát!

Szokott dolog, hogy kettőből így lesz egy család.

Az idő jár, - Kettő egy pár, - sőt, gyakran szalad
meglehet, hogy a kettő jó sokáig egy marad.

De az a szokás járja kilenc hónaptájra,

megjön a KAMAT, Minden ÉRTÉKTÖBBLET

TÖKÉT gyarapít, emeli a TÖKÉT,

de várd be a végét, s tanulsz valamit

az sokat tanít; a pár ugyan egy maradt,

de öt év alatt hatra nőtt a szám,

s ha meg nem áll, meg sem áll talán.

Elgondolkozott, hol itt a hiba?

A számításban van a galiba? Vagy óvszert

nem használt a buta liba. Nem lehet már várni

hanem meg kell állni! Mert az bizonyos,

hogyha nő a szám, gondja sokszoros.

Nagy ez a létszám, fokozza tovább?

Nem lehet másoknál ő sem ostobább.

Kiváló ÁRU az eladó lány, hozzá hasonló,

rossz gondolkozó, könnyelmű ember

akad egynéhány. Minőséget ad, így vevő akad,

legény az ÁRUN, hogy ha kapva kap,

a magas létszám újra lepad, kezdheti körhöz

vezet ez az ÚT; ahonnan elindult, oda visszajut.

Gyönyörű jelszó: az „ÚJRATERMELÉS.” - Na és?

A tehetsége még ma sem kevés. Van még ég ott ERŐ,

és van AKARAT; azt tette tehát, s láttunk új csodát:

MUNKAVERSENNYEL nyert ő új csodát!

VIII.

Amíg én itt messze az iskolát járom, levelezget
párom, habár a levelét nem is nagyon várom.

Nem gondoltam bár rá, a reggeli posta

teletömve csókkal már korán elhozta.

Sok millió pusztit rakott a végére?

Miért nem hallgatott a józan eszére?

PAPÍRVALUTÁBAN betűk közé rejtve
nincsen sok értelme; már az érkezéskor
el is van felejtve, IMPORT... Kitűnő alkalom,
az van itt szokásban, ARANYVALUTÁBAN.

Csoda száraz dolog az ESZMEI CSÓK,
- Képzelt dolgokért ne add a valót!

Itt, hogy ha akarom, számtalan kapom, van is rá alkalom
adós sem maradok, mindig visszaadom, sohasem tartozom.

Ő otthon azt hiszi, hűségére vágyom, - pedig az csak
álom, - ki tudja, mit csinált otthon egész nyáron?

Két barna szülőtől lett egy szőke gyerek.

Ki tudja, hogy termett? Ő az én nyakamba ilyesmiket szerzett.

GYARMATOKRA vágtyál; GYARMATI-PROFITOT
szedtél nyakra-főre, látható előre, sokáig nem lesznek
már a te rabod; kimentek divatból ma már a GYARMATOK,
a LEIGÁZOTTAK mindenütt SZABADOK!

Az EGYENJOGÚSÁG legszebb SZABADALOM,
ráncosodik arcod, jövőd az unalom.

IX.

{ Írta: Finta István }

TÉLI ESTE

elmerengve

ülök egymagam;

hazajöttem, itthon vagyok,

újra nincs szavam,

reményem is odavan.

Megmaradt a párom,

a régi járom.

Volt bontóper, nem volt siker;

azt vallotta, hogy szeret.

Meglehet, az a való, hogy gonosz,

csak pletykáltak az emberek.

Hogy kislányunk olyan szőke?

Visszaütött az ősökre.

Szőke mindkét nagyapa;
- Hűtlen? - Ő nem volt soha.
Inkább ő vádolhatna engem,
de noha van oka,
habár hallott ő sokat,
mind elűzte azokat.
Inkább mindig ő volt rabom;
az is marad, ha akarom.
Mindhalálig hű a párom,
habár nehéz ez a járom
ő kitart, válni soha nem akart.
Felszabadult lehetne,
akár félre léphetne;
minden nőnek az szent joga;
ő hűséges, de jogával
nem élt, nem él
ő soha!

* *_ _ * *

CSODASZEMÜVEG

{ Írta: Finta István }

Egy vándor árus, hátán a boltja,
tömött batyuja mozgó kirakat,
kínál, áruját élém ontja,
egy szemüvegen szemem megakad.
Rózsaszín üveg, az árus éber,
dicséri rögtön, hogy az egy csoda;
mire erősen gondol az ember,
ezen át rögtön-hamar eljuthat oda.
Üzletet kötök, hamar felteszem,
- az üveg éppen jól illik oda, -
akkor is látok, ha csukva szemem;
valóra vált ott ime a csoda.

*

Egymásba nyíló tágas négy szoba,
antik ebédlő, bőr úriszoba;
csillár vakítja a gyengült szemet;
fénylő a parkett, drága szőnyegek.

Tágas karszékek, puha heverő;
ablaknál a régi íróasztalom;
drága függönyök, puhán libbenő
csipkeköltemény minden ablakon.
Sarokban nyílik a fürdőszoba;
márványkád csábít vízzel telve már,
csukott verandán virágok sora;
szemem untalan ismerőst talál.
Paplanos ágyban szőke tünemény;
tengerkék szeme örömtől ragyog,
vágyva, epedve integet felém;
az én asszonyom - hát itthon vagyok!
Ne várjon, hívjon hiába párom,
rohanok oda, hogy megöleljem...
de csak szétfoszlott a csoda álom,
mert földre esett a szemüvegem.

Sivár, kopott fal, hulló vakolat,
a padló földes, arasznyi szemét;
fent füstös mestergerenda alatt
közös lámpa rontja az ember szemét.
Kopott nyoszolya, szakadt szalmazsák;
rongy-pokróc szolgál takaró gyanánt;
párom nincs, helyén ócska hátizsák:
koldusszegényes minden egyaránt.
Törtlábú asztal, nyikorgó fazék,
ócska dobkályha füstölög amott;
nyitott lángján a csajka-fazék;
a tisztiszolgám főz, mint szokta, babot.
Katonaszállás csak ez a tanya,
- ideig-óráig szolgáló odu. -
Itt nincs feleség, nincs gondos anya;
az élet sivár, a lét szomorú.

Akaratlanul földre nyúl kezem,
elvesztett tárgyat keres és kutat;
csodaszemüvegem újra felteszem;
kérelek:
rózsaszín üveg mutass álmokat!

❖❖VÉGE❖❖

*A képet az Internetről kölcsönöztem,
nem volt címmel ellátva.*